

HAAL ERUIT WAT ERIN ZIT

Peru kent veel natuurlijke rijkdommen. Toch zorgt de mens er stilaan voor dat al dat moois wordt verwoest.

DE KUSTSTROOK

Lima ligt in de woestijnachtige kuststrook in Peru. Het is een grote bruisende stad met een smeltkroes van culturen. Lima heeft een aangenaam klimaat en trekt ook heel wat toeristen aan.

Toch kent Lima ook problemen.

Het drinkwater voor de stad komt van de gletsjers uit het nabijgelegen Andesgebergte. Door de opwarming van de aarde en omdat de stad blijft groeien, is er onvoldoende drinkwater in Lima.

HET ANDESBERGTE

De besneeuwde bergtoppen en gletsjers in het Andesgebergte voorzien heel Peru van water.

Al generaties lang wonen er mensen in het Andesgebergte. Ze zorgen goed voor Moeder Aarde.

Toch gebeuren er dingen die niet zo goed zijn voor de inwoners van het Andesgebergte en voor Moeder Aarde.

HET AMAZONEWOOD

In het Amazonewoud leven er ongeveer 100 miljoen insectensoorten, meer dan 10.000 plantensoorten en bijna 2000 soorten vogels en dieren.

Er wonen ook mensen in het Amazonewoud. Ze leven in harmonie met de natuur. De planten en dieren van het woud, het water en de vruchtbare grond zijn voldoende om te overleven.

Toch gebeuren er dingen die niet zo goed zijn voor planten, dieren en inwoners van het woud.

MOGELIJKE OPLOSSINGEN

Duurzame energie

¡VAMOS A PERU!

PASSPORT

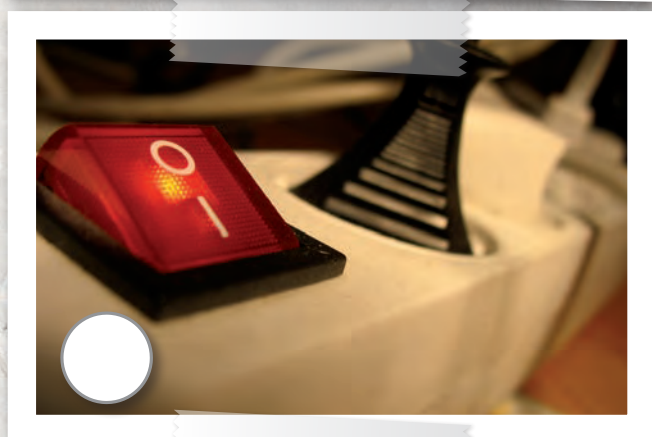

Ik ga op reis naar Peru en ik neem mee:

Teken de passende smiley in de cirkel: blij of droevig.
Zoek bij elk thema 2 positieve en 2 negatieve foto's en kleur de smiley correct in.

AFVAL

VLEES

VOEDING

ENERGIE

Ik kies voor:

AFVAL

VLEES

VOEDING

ENERGIE

Mijn naam in Peru was :

Lopez

Mamani

Condori

Rivera

Vilca

alferado
geld aardappelen volkskeuken samen
verdrietig muziek blij school
bedrijf landbouw mooitv ruilen
Pataypampa werken gemeenschap Lima familie
Quechua vergaderen onrechtvaardig Spaans spannend
ingenieur koken verbaasd Pachamama alferada oogst
taal waterschaarste wol bus computer
mijnbouw boos internetcafé alleen offer feest
eten verkopen winkel protesteren
kleding vergunning verhuizen bang

Omcirkel de woorden die bij
jouw verblijf in Peru passen.

1. KIES JE THEMA

2. SCHRAP WAT NIET PAST

Als ik...

minder vlees eet / meer seizoensgebonden fruit en groenten van de plaatselijke bioboer eet / minder energie verbruik / minder afval produceer

is dat beter voor de wereld want: ...

3. IK HEB MATERIAAL NODIG

- Nee
- Ja: ...

4. BIJ DIT THEMA KAN IK VOLGENDE ACTIVITEITEN DOEN:

5. IK HEB HULP NODIG

- Nee
- Van mijn leerkracht
- Van mijn ouders
- Van andere personen: ...

6. IK PLAN DEZE ACTIVITEIT ...

op volgend tijdstip: ...

7. DEZE ACTIVITEIT DOE IK ...

- op school
- thuis
- ergens anders: ...

Handtekening leerling:

Handtekening leerkracht:

Handtekening ouders:

BEN JIJ EEN ECHTE WERELDBURGER?

DOE HIER DE TEST!

Duid het antwoord aan dat het best bij jou past.
Tel achteraf je punten op aan de hand van het rooster.

1. ALS IK MIJN TANDEN POETS, ...

- A. laat ik de kraan lopen.
- B. doe ik de kraan toe tijdens het poetsen.
- C. laat ik een fijn straaltje water lopen.

2. ALS IK ZELF MIJN KLEDING MAG KOPEN, ...

- A. kies ik voor de hipste kleren van een cool merk.
- B. koop ik liever kleding van een merk waarvan ik weet dat de fabrieksarbeiders goed behandeld worden.
- C. dan koop ik er geen. Ik heb niks meer nodig!

3. HET NIEUWS BEKIJK OF LEES IK ...

- A. elke dag! Ik wil alles weten.
- B. omdat het moet van de leerkracht of van mijn mama of papa.
- C. nooit! Dat kan me geen bal schelen.

4. IN JE GSM ZIT GOUD UIT PERU, COLTAN UIT CONGO, ... MENSEN WERKEN IN SLECHTE OMSTANDIGHEDEN IN MIJNEN. DE PLAATSELIJKE BEVOLKING HEEFT LAST VAN VERVUILING DOOR MIJNBOW. WAT VIND JE DAARVAN?

- A. Wat kan mij dat schelen? Ik heb er geen last van!
- B. Oei, ik denk wel twee keer na voor ik een nieuwe gsm koop.
- C. We moeten daar onmiddellijk iets aan doen. Dat kan niet!

5. DE OPWARMING VAN DE AARDE?

- A. Goed zo, dan heb we lekker warme zomers!
- B. Moet zo snel mogelijk gestopt worden door hulp van politici.
- C. Daar doe ik iets aan. Ik begin zelf al om mijn ecologische voetafdruk zo klein mogelijk te maken.

6. IK KAN HET AMAZONEWOOD REDDEN.

- A. Ben je nu helemaal gek? Wat kan ik daar nu aan doen?
- B. Natuurlijk! Door minder vlees te eten en papier te recycleren.
- C. Maar ik moet zoveel mogelijk mensen motiveren om mee te doen: minder vlees eten, recycleren, ...

7. IN BELGIË LEVEN ER OOK MENSEN IN ARMOEDE.

- A. Dat is hun eigen fout. Ze moeten maar harder werken.
- B. Dat is niet waar.
- C. Ik wil ze wel helpen, maar ik weet niet zo goed hoe.

8. ALS WE ZO VERDER GAAN MET CONSUMEREN, ZAL DE AARDBOL OVER HONDERDEN JAREN NIET MEER BESTAAN.

- A. Daar moeten we iets aan doen!
- B. Ja, spijtig, er moet iets aan gedaan worden. Maar wat?
- C. Tja, daar heb ik echt geen last van. Dan ben ik er toch niet meer.

9. IK SORTEER AFVAL ...

- A. omdat ik het moet (van mama, papa, leerkracht, ...).
- B. omdat het goed is voor het milieu.
- C. niet altijd; het kost soms teveel moeite.

10. PRODUCTEN VAN EERLIJKE HANDEL.

- A. Hebben we soms in huis.
- B. Koop ik niet! Die zijn veel te duur.
- C. Er zouden alleen producten van eerlijke handel moeten bestaan!

11. MENSEN MET EEN ANDERE GELOFSOVERTUIGING.

- A. Interresseren me niet. Hier wil ik niks mee te maken hebben.
- B. Leuk! Ik ben wel benieuwd naar wat ze mij te vertellen hebben.
- C. Wat maakt het uit! We zijn allemaal mensen.

12. MENSEN DIE VAN ANDERE LANDEN NAAR BELGIË KOMEN OM HIER EEN NIEUW LEVEN TE BEGINNEN, ...

- A. willen enkel profiteren van het goede leven hier.
- B. kan ik begrijpen. Misschien waren ze niet meer veilig in hun land of waren ze op zoek naar een beter leven.
- C. hebben waarschijnlijk van alles te vertellen over het leven in hun land van herkomst.

13. DE WERELD WORDT ALSMAAR KLEINER. WAT WORDT HIERMEE BEDOELD?

- A. Doordat het klimaat steeds warmer wordt, worden de meeste landen iets kleiner.
- B. Mensen hebben ondanks de grote afstanden meer en meer met elkaar te maken.
- C. Er zijn meer en meer mensen. Het lijkt dus of de wereld kleiner wordt omdat er minder plaats is.

14. ZOU JIJ BEVRIEND KUNNEN ZIJN MET IEMAND ZOALS LUIZ OF THAIS?

- A. Nee hoor, ik spreek geen Spaans of Quechua.
- B. Mmm, misschien, maar ik vind het wel een beetje raar.
- C. Tuurlijk! Het maakt niet uit welke taal iemand spreekt of in welk land ze wonen.

15. ALS EEN PRODUCT VAN EERLIJKE HANDEL KOMT, ...

- A. hebben boeren een eerlijke prijs voor hun gewassen gekregen.
- B. wordt er rekening gehouden met de mensen, de dieren en het milieu.
- C. is dat niet waar. Pfff, ze kunnen wel zeggen dat het eerlijk is!

Vraag 1 A1 B3 C2	Vraag 2 A1 B3 C2	Vraag 3 A3 B2 C1	Vraag 4 A1 B2 C3	Vraag 5 A1 B2 C3
Vraag 6 A1 B2 C3	Vraag 7 A2 B1 C3	Vraag 8 A3 B2 C1	Vraag 9 A1 B3 C2	Vraag 10 A2 B1 C3
Vraag 11 A1 B2 C3	Vraag 12 A1 B2 C3	Vraag 13 A1 B3 C2	Vraag 14 A1 B2 C3	Vraag 15 A2 B3 C1

tussen 0-20:

Er is nog werk aan de winkel. Voorlopig interesseert de wereld rondom jou je nog niet zo hard.

20-30:

Je bent een wereldburger in opleiding. Je bent je al bewust van de grote wereld. Toch moet je nog een beetje oefenen of zijn er dingen die je nog een beetje afschrikken.

>30:

Jij bent een goede wereldburger. Je staat open voor alles wat anders lijkt. Goed zo!

SCORE

SPAANS VOOR BEGINNERS

Adobe: Steen, gemaakt van zand, water, klei, lamamest en stro.

Alferado/alferada: Organisatoren van het dorpsfeest, meestal een man en een vrouw van dezelfde familie.

Alpaca: Kameelachtige die de fijnste wol levert. Net als de lama wordt hij gekweekt in het hooggebergte.

Altiplano: Hoogvlakte in het Andesgebergte.

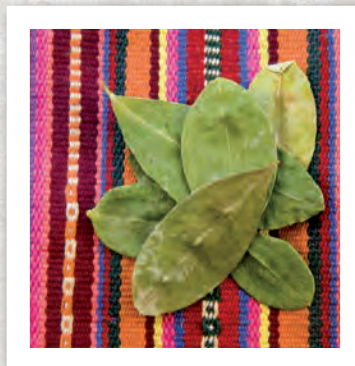
Aymara: Naam van een indigena bevolkingsgroep en hun taal in Bolivia, Peru en Chili.

Ceviche: Rauwe vis gemarineerd in limoen, met pikante pepers en kruiden.

Chicha: Huisgemaakte (alcoholische) drank, gemaakt van maïs, tarwe, quinoa, rijst, ananas of andere vruchten. Vaak wordt de term chicha gebruikt voor maïsbiert.

Chuño (spreek uit tsjoenjo): Gevriesdroogde aardappel.

Coca: Struik waarvan de blaadjes worden gekauwd bij rituelen. Of als middel tegen hoogteziekte, vermoeidheid en misselijkheid. Kan ook als thee gedronken worden.

Condor: Giersoort uit de Andes. Met een vleugelspanwijdte van ongeveer 3 meter.

Costa: Kuststrook, woestijnachtig gebied, het regent er bijna niet.

Dios: God.

Indigena: Correctere benaming voor de oorspronkelijke bevolkingsgroepen. De term 'indiaan' is door Europeanen ingevoerd.

Lama: Kameelachtige uit de Andes. Wordt gebruikt als lastdier. Ook voor de wol, het vlees en de mest.

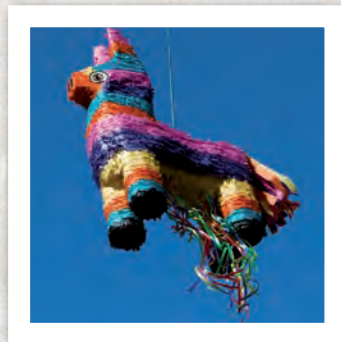
Lliclla: Draagdoek of schouderdoek. Geweven in fijne wol en versierd met kleurrijke boorden en motieven.

Mestizo: Mesties, afstammeling van iemand geboren uit een Spaanse vader en een indigena moeder. Of omgekeerd.

Metropolitana: Metropool, een zeer grote stad met daarrond verstedelijkt gebied.

Pachamama (spreek uit patsjamama): Moeder Aarde, de belangrijkste god, voor de indigenas van het centrale Andesgebergte.

Pampa: Vlakke, vruchtbare grasvlakte.

Piñata (spreek uit pinjata): Kleurrijke (kartonnen) figuur, die gevuld wordt met zoetigheden of cadeautjes. Wordt gebruikt op feestjes.

Plaza de Armas: Naam die vaak aan het centrale plein in een stad of dorp gegeven wordt in Zuid-Amerika.

Poncho: Kledingstuk uit een rechthoekig stuk textiel met een opening voor het hoofd. Wordt in de Andes door mannen gedragen.

Machu Picchu: Stad van de Inca's die door de Spanjaarden nooit ontdekt is.

Quechua (spreek uit ketsjwa): Naam van een indigena bevolkingsgroep en hun taal in Peru en Bolivia.

Quinoa (spreek uit kinwa): Eiwitrijk zaad dat hoog in de Andes groeit en basisvoedsel is voor de indigenagemeenschappen. Het is lid van de spinaziefamilie.

Quinquina: Boomsort waarvan de schors als medicijn gebruikt kan worden. Ook wel cinchona genoemd.

Sapa Inca: Goddelijke keizer van het Incarijk. Hij werd vereerd als bovennatuurlijke zoon van de zon.

Selva: Tropisch regenwoud, het is er heel warm en vochtig. De Amazonerivier stroomt er doorheen.

Sierra: Andesgebergte met toppen hoger dan 5000 m waarop eeuwige sneeuw ligt.

Sol: Officiële munteenheid. Afgekort tot S/. In het meervoud soles.

Takla: Incaspade of voetploeg, om de grond om te spitten.

Vicuña (spreek uit vikoenja): Kameelachtige die vooral in het Andesgebergte leeft. Een heilig dier voor de Inca's en daarom nu een beschermd dier.

Yawar Fiesta: Bloedfeest, het einde van de Spaanse verovering wordt dan gevierd.

SPAANS LEREN MET THAIS 1

Buenos días	Goedendag
Hola	Hallo
Yo soy ...	Ik ben ...
Me llamo ...	Ik heet ...
Tengo doce años	Ik ben 12 jaar oud
Diez	10
Once	11
Trece	13
Vivo en ...	Ik woon in ...

SPAANS LEREN MET THAIS 2

Tengo tres hermanos	Ik heb drie broers
No tengo hermanas	Ik heb geen zussen
Me gusta cantar	Ik zing graag
Me gusta nadar	Ik zwem graag
Me gusta jugar al fútbol	Ik speel graag voetbal
Mi color favorito es el rojo	Mijn lievelingskleur is rood
Amarillo verde rosa	Geel groen roze
Negro naranja azul	Zwart oranje blauw
¡Hasta la vista!	Tot ziens!